

ΙΕΡΟΣ

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΠΡΟΝΟΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΔΑΠΑΝΗ ΔΕ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚ. ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ «ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ»

ΕΤΟΣ Α'. ΣΜΥΡΝΗ 17 Σεπτεμβρίου 1911 | ΑΡΙΘ. 24

«Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπκρνησάτω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν τοῦ κυρίου, καὶ ἀκολουθήτω μοι». (Μάρκ. γ'. 34)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Μυτιλήνης

ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΚΑΙ ΖΩΟΠΟΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

(Μάρκου Η', 34—Θ', 1).

Εἶπεν ὁ Κύριος· ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι· ὅς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὅς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν. τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον εἰάν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ὅς γὰρ εἰάν ἐπικαισχυθῇ με καὶ τοὺς ἐμούς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπικαισχυθήσεται αὐτὸν ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθῆσαν ἐν δυνάμει.

Ἡ ἑορτὴ τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου Σταυροῦ, τὴν ὁποίαν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐώρασε τὴν παρελθούσαν Τετάρτην, ἡ ὁποία ἐθεσπίσθη καὶ καθιερώθη εἰς ἀνάμνησιν τοῦ μεγάλου γεγονότος τῆς εὐρέσεως ὑπὸ τῆς μακαρίας Ἐλένης κατὰ τὸ 326 μ.χ. καὶ τῆς ὑψώσεως ἐν μέσῳ τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως πρὸς προσκύνησιν ὑπὸ τοῦ πανταχόθεν συρρεύσαντος εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπειροπληθοῦς Χριστιανικοῦ λαοῦ τοῦ τιμίου ξύλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐσταυρώθη ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἡ σεβασμία καὶ ὠραία αὕτη ἑορτὴ εἶχε τὰ προεορτιακά της κατὰ τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν, ὁπότε ἀνεγνώσθη τὸ Εὐαγγέλιον ἐκεῖνο τὸ θαυμαστὸν, τὸ

περιέχον τεμάχιον τῆς κραταιᾶς καὶ ἀξιωματιμονεύτου καὶ ἀθανάτου ἐκείνης ὁμιλίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Νικόδημον περὶ ἀναγεννήσεως, περὶ τοῦ ὁποίου ἐν τῷ «Ἱ. Πολυκάριπ» ἐλαλήσαμεν προχθὲς πολλά· ἔχει δὲ ἡ σεπτὴ αὕτη ἑορτὴ καὶ τὰ μεθεορτιακά της κατὰ τὴν σημερινὴν Κυριακὴν ὁπότε ἀναγινώσκειται τὸ Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἀνωτέρω ὁ ἀναγνώστης πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του.

Οἱ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τούτῳ λόγοι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ἰδιαζόντως σεβαστοὶ καὶ σπουδαῖοι καὶ ἄξιοι ν' ἀπασχολήσωσι τὴν ἡμετέραν προσοχὴν. Οἱ λόγοι οὗτοι ἐλέχθησαν ὑπὸ τοῦ Κυρίου

πρὸς τοὺς μαθητὰς του, ἵνα διορθώσωσι τὰς ἐσφαλμένας ἰδέας καὶ θεωρίας τὰς ὁποίας οὗτοι εἶχον περὶ τῆς φύσεως τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν ἐφαντάζοντο οἱ μαθηταὶ ὑλικὴν καὶ γηϊνὴν, καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησαν θρόνους καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν αὐτῇ. Οἱ μαθηταὶ εἶχον τόσον ταπεινὰς τότε ἰδέας περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, διότι ἡ πίστις των δὲν εἶχεν ἔτι φωτισθῆ καὶ στερεωθῆ ὑπὸ τοῦ φωτεινοῦ καὶ ζωηφόρου γεγονότος τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, οἱ ὀφθαλμοὶ των δὲν εἶχον ἔτι ἐλλαμφθῆ ἀπὸ τὰς φλόγαστῆς Πεντηκοστῆς, καὶ αἱ διάνοιαι καὶ αἱ καρδίαι των δὲν εἶχον ἔτι πληρωθῆ καὶ θεομανθῆ διὰ τοῦ ἐν πυρὶ καὶ ἀγίῳ Πνεύματι βαπτίσματος.

Ὅτε οἱ λόγοι οὗτοι ἐλέγοντο πρὸς τοὺς μαθητὰς οἱ μαθηταὶ ἀκόμη ἐπίστευον ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Ἰησοῦ ἦτο ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, ὅτι ὁ Χριστὸς ἤρθετο νὰ καθήσῃ ἐπὶ τὸν θρόνον Δαυὶδ τοῦ Πατρὸς του, νὰ ὑποτάξῃ ἔθνη, νὰ μοιράσῃ στέμματα καὶ νὰ καταδυναστεύσῃ λαοὺς, καὶ ἰδίᾳ ν' ἀποτινάξῃ τὸν σκληρὸν ζυγὸν τῶν Ῥωμαίων, ὑπὸ τὴν σιδηρᾶν πτέρναν τῶν ὁποίων τότε ἐστέναζον οἱ Ἰσραηλίται! Ἐπρεπε δὲ ὅλοι αὐταὶ αἱ ἐσφαλμένα ἰδέαι καὶ αἱ μάταιοι καὶ πρόωροι ἐλπίδες περὶ ἐπιγείου τοιαύτης βασιλείας, ἣν ὀνειροπόλουν οἱ Ἰουδαῖοι νὰ σβεσθῶσι ἅπαξ καὶ διὰ παντὸς ἐν τῷ Πνεύματι καὶ τῇ καρδίᾳ τῶν μαθητῶν καὶ νὰ ἐννοήσωσιν οὗτοι ὅτι ἡ

βασιλεία τοῦ Θεοῦ δὲν εἶνε ὑποταγὴ ἔθνων, καταδυναστεύσεις καὶ τυραννία λαῶν, ἢ βρώσις καὶ πόσις, ἀλλὰ σταυρὸς, ἀλλὰ αὐταπαρνήσις, ἀλλὰ ἀγὼν πρὸς ἀγιασμόν καὶ δικαιοσύνην, ἀρετὰς, αἵτινες πράγματι φέρουσιν καὶ ὅσα ὀνειροπόλουν οἱ μαθηταὶ λαμπρὰ καὶ ἐπίφθονα, ἔστω καὶ κοσμικὰ, ἀγαθὰ διότι πῦνται αἱ ἀρεταὶ τῆς αὐταπαρνήσεως, τῆς εὐορκίας, τοῦ σταυροῦ τῆς αὐτοθυσίας εἶνε αἱ μόναι αἵτινες πράγματι καὶ ἀληθῶς ὑψώνουσι καὶ τὰ ἔθνη καὶ τὰς βασιλείας, καὶ τὰ ἄτομα καὶ τοὺς λαοὺς, ἀρεταὶ ἀκριβῶζόν τὴν μεγάλην, μεγίστην ἀνάγκην ὑπερπάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς ἔχομεν ἡμεῖς πρὸ παντὸς οἱ οὐχὶ ὑπὸ πολλῶν καλλιτέρας συνθήκας παρὰ τότε τοὺς μαθητὰς καὶ ὅλον τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος εὐρισκόμενοι τὴν σήμερον, ἂν θέλωμεν καὶ ἡμεῖς νὰ σωθῶμεν, νὰ ὑψωθῶμεν νὰ μεγαλοουργήσωμεν καὶ μεγαλυνθῶμεν, ἀρεταὶ ὑψίστης ἀληθῶς σπουδαιότητος διὰ τοὺς εἰς τὰ τέλη τῶν αἰώνων καὶ τῶν σημερινῶν δυσκόλων καιρῶν καταντήσαντας Ὁρθοδόξους Χριστιανούς ἡμᾶς, διότι ἂν καὶ ἡμεῖς «οἱ ᾧδε ἐστηριότες» ἔχομεν καὶ τηρῶμεν τὰς ἀρετὰς ταύτας, «οὐ μὴ γευσώμεθα νανάτου», ἕως ἂν ἴδωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τὴν βασιλείαν τῆς δικαιοσύνης, τὴν βασιλείαν τῆς ἐλευθερίας τῆς ἀληθοῦς ἐργομένην ἐν τάχει καὶ ἐν δυνάμει «ἐλληλυθῦϊαν ἐν δυνάμει».

Οἱ θαυμαστοὶ καὶ χαριτφόροι προφητικοὶ οὗτοι λόγοι τοῦ Κυρίου καὶ ἰδίως τὰ ῥητὰ, δι' ὧν ἀρchetαι καὶ τελευτᾷ τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον, καὶ διὰ τῶν ὁποίων, διδάσκονται αἱ ὑψίσται ἀρεταὶ τῆς αὐταπαρνήσεως, τῆς εὐορκίας, τῆς αὐτοθυ-

σίας καὶ τοῦ μαρτυρίου, ἀρεταὶ διὰ τῶν ὁποίων καὶ μόνων ὀπλισμένα τὰ ἔθνη δὲν ἀποθνήσκουσιν, ἀλλ' ἀξι-οῦνται νὰ ζῶσι, νὰ βασιλεύωσι καὶ εὐδαιμονῶσιν, οἱ λόγοι καὶ τὰ ῥητὰ ταῦτα εὐρίσκονται πρὸς ἄλληλα εἰς σχέσιν ἐξαρτήσεως, εἰς σχέσιν αἰτίου καὶ ἀποτελέσματος, διότι ἐκεῖνοι μόνοι οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ λαοὶ «οὐ μὴ γεύσονται θανάτου ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει», ὅσοι θέλωσιν «ἀπαρνηθῆ ἑαυτοὺς, ὅσοι δὲν ἀποφεύγουσιν αἶρειν τὸν σταυρὸν ἑαυτῶν καὶ ὅσοι προθυμοποιοῦνται ἀκολουθεῖν ὀπίσω τοῦ Ἰησοῦ».

Τὸ Εὐαγγέλιον ἀρχεται ᾧδε: εἶπεν ὁ Κύριος ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθήτω μοι», καὶ τελειώνει ὡς ἑξῆς «εἰσὶ τινες τῶν ᾧδε ἐσθηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει».

Οἱ λόγοι οὗτοι εἶναι ἀνεπίδεκτοι παρεξηγήσεως καὶ ὑπεκφυγῆς. Ἐδῶ βλέπομεν τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς αὐταπαρνήσεως, διὰ τῆς ὁποίας πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ ὀπλισθῶμεν πάντες, ὅσοι θέλομεν νὰ εἰμεθα ἀληθῶς μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ πάντες, ὅσοι ποθοῦμεν καὶ θέλωμεν νὰ σωθῶμεν καὶ ὑψωθῶμεν. Ἴσως οἱ λόγοι οὗτοι εἶνε λίαν αὐστηροὶ, ἀλλ' εἶνε καὶ οἱ μόνοι δίκαιοι καὶ ἀποτελεσματικοί. Ἡ αὐταπάρνησις καὶ ἡ αὐτοθυσία εἶνε τὰ πρῶτα καὶ ἀπαραί-

τητα ἐφόδια διὰ πάντα, ὅστις θέλει νὰ βαδίσῃ τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος, ν' ἀκολουθήσῃ τῷ Χριστῷ, νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν πατρίδα του, νὰ σώσῃ ἑαυτὸν καὶ τὸ ἔθνος του.

Πρέπει νὰ βαστάσῃ σταυρὸν, ὅστις θέλει νὰ φορέσῃ στέφανον καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Ὁ νόμος οὗτος ἔχει ἀπόλυτον κύρος, εἴτε πρόκειται περὶ ἑνὸς καὶ μόνου ἀτόμου εἴτε πρόκειται περὶ ὀλοκλήρου ἔθνους καὶ λαοῦ. Εἰναι ἀνάγκη ὁ τοιοῦτος νὰ ὑποστῇ ἐνοχλήσεις, κόπους καὶ θυσίας, διότι οὐδὲν ἐπὶ τῆς γῆς καλὸν καὶ μέγα κατορθώθη ἄνευ κόπων καὶ θυσιῶν καὶ τῆς ἐλευσίν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἢ κάλλιον εἰπεῖν τὴν ἐκπόρθησιν καὶ κατάκτησιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ δὲν πρέπει νὰ προσδοκῶμεν ἄνευ ἐνοχλήσεων καὶ κόπων καὶ κινδύνων καὶ ἀγῶνων καὶ βαρυντάτου σταυροῦ!

Ἰδιαίτατα ὁ σταυρὸς οὗτος καὶ ἡ αὐταπάρνησις εἶναι ἀπαραίτητος, καὶ ἀγογγύστως πρέπει νὰ φέρωμεν αὐτὸν κατὰ τὰς κρίσεις καὶ κινδυνώδεις εἰς τὸν βίον τῶν ἀτόμων καὶ λαῶν περιστάσεις καὶ τοὺς χρόνους, ὅποιοι εἶνε οἱ παρόντες καὶ ὅποτε τὸ κινδυνευόμενον εἶνε πᾶν ὅ,τι εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων εἶναι τιμιώτατον καὶ ἀγιώτατον καὶ θειώτατον, καὶ ὅποτε ἀκριβῶς μνήμονες τῶν μεγάλων διδαγμάτων τοῦ παρελθόντος τῆς φυλῆς μας, καὶ ἀπρὶξ ἐχόμενοι τῶν ἱεροτάτων παραδόσεων τῆς Ἐκκλησίας μας, χρεωστοῦμεν νὰ ὀπλισθῶμεν μὲ ἐν καὶ

τὸ αὐτὸ φρόνημα, μεῖν καὶ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, μεῖν καὶ τὴν αὐτὴν ἀγάπην, μεῖν καὶ τὴν αὐτὴν θέλησιν, μεῖν καὶ τὴν αὐτὴν καρδίαν καὶ ψυχὴν, ὑπὸ μίαν, καὶ τὴν αὐτὴν σημαίαν, καὶ πρὸς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ὁποῖος πρέπει νὰ εἶνε ἡ ἐπιτάχυνσις τῆς ἐλεύσεως τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπιστρατευόντες οὕτως ὕλας ὁμοῦ τὰς δυνάμεις, τὰς φανεράς καὶ τὰς λανθανούσας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους μας, τὰς δυνάμεις ἐκείνας, τὰς ὁποίας πάντοτε ἐρρωμένως καὶ ἀποτελεσματικῶς ἀντίταξε τὸ Ἔθνος μας εἰς τὰς ἀγριωτάτας αὐτὰς θυέλλας, αἵτινές ποιεῖν τῇ διαρκείᾳ τῶν αἰῶνων ἐπεκουμάσθησαν καθ' ἡμῶν, ν' ἀντιμετωπίσωμεν τοὺς μεγάλους κινδύνους καὶ ἀγῶνας, οἵτι-

νες πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν πρόκεινται, καὶ οὕτω διὰ τῆς ἀνταπαρνήσεως, τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς αὐτοθυσίας ἡμῶν ν' ἀξιοθῶμεν ἀκόμη μίαν φορὰν νὰ λεχθῆ καὶ ἐπαληθεύσῃ δι' ἡμᾶς ἡ μεγάλη καὶ παγκοσμίου κύρους καὶ παντοτεινῆς ἐφαρμογῆς αὕτη προφητεία, δι' ἧς περατοῦται τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον «εἰσὶ τινες τῶν ᾧδε ἐσχηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει», προφητεία, ἥτις διὰ ποίους κυρίως ἐλέχθη καὶ ποῦ καὶ πότε ἱστορικῶς ἐφηρμοσθῆ θὰ λάβωμεν ἀφορμὴν ἄλλοτε νὰ λαλήσωμεν.

† Ὁ Σμύρνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Ὁ Δόρυος ἀρχιδικαστὴς τῆς Σκωτίας, ἐπισκεφθεὶς τελευταίως τὴν Νότιον Ἀφρικὴν ἐξεφώνησε σπουδαῖον λόγον ἐν τινι τῶν ἐκκλησιῶν τῆς πόλεως Δωρβαν ἰδιαιτέρως δὲ πρὸς τοὺς νέους ἀποτεινόμενον. Ἡ συρροή ἦτο μεγίστη, οὐδεὶς δὲ τοῦ ἐκκλησιασματος ἠθέλησε νὰ καταλίπῃ τὴν θέσιν του ἵνα παρευρεθῆ εἰς συναυλίαν διδομένην τὴν αὐτὴν ἐσπέραν. Ἡς ἡ ἐναρξὶς καὶ ἀνεβλήθη ἕνεκα τούτου. Τοῦ ὄρατου ἐκείνου λόγου παραθέτομεν ἐνταῦθα σύντομον περίληψιν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ «Ἱεροῦ Πολύκαρπου» :

Ὁ Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν Παῦλος ἀναφέρει ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ πέντε τάξεις ἐργατῶν τοῦ Εὐαγγελίου : ἀποστόλους, προφήτας, εὐαγγελιστάς, ποιμένας καὶ διδασκάλους. Ἐγὼ εἰς οὐδεμίαν τῶν τάξεων τούτων ἀνήκω. Θὰ ἦτο θρασύτης δι' ἐμέ νὰ παρουσιασθῶ εἴτε ὡς διδάσκαλος, εἴτε ὡς κηρυξ. Ὡς δικαστῆς συχνότατα ἐνασχολοῦμαι με μάρτυρας καὶ με δικηγόρους· καὶ

μεταξὺ τῶν δύο ἀσυγκρίτως σπουδαιότερος πρὸς εὐρεσιν τῆς ἀληθείας ἐν πάσῃ δικαστικῇ ὑποθέσει εἶναι ὁ μάρτυς. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν εὐαγγελικῶν ἐργατῶν δὲν ἀναφέρει μάρτυρας· ἀλλ' ἐγὼ ὡς μάρτυς μέλλω νὰ ὀμλήσω, παραθέτων συμπεράσματα καὶ μαθήματα ἐκ τῆς ἰδίας μου πείρας, τὰ ὁποῖα ἐλπίζω ὅτι θὰ ἀποβῶσιν ὀφέλιμα εἰς τοὺς νέους.

Ἡ πρώτη ἐρώτησις, ἣτις ἀποτείνεται πρὸς τὸν μάρτυρα ἐν δικαστηρίῳ, εἶναι: «Τί γνωρίζεις;» οὐχὶ «Τί ἤκουσας;» Μαρτυρία περιέχουσα πληροφορίας πηγαζούσας ἐξ ἀκοῆς ἀπορρίπτεται. Ἐγὼ κατάγομαι ἐκ σειρᾶς προγόνων ἱεροκηρῶν ἐκτεινομένης μέχρις αὐτῆς τῆς ἐποχῆς τῆς θρησκευτικῆς ἐν Ἀγγλίᾳ Μεταρρυθμίσεως. Εἰργάσθην ἐπὶ 20 ἔτη ὡς εἰσαγγελεύς καὶ ἐπὶ πενταετίαν ὡς δικαστής, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἦλθον εἰς ἐπαφὴν μετ' ἀνθρώπων πάσης τάξεως καὶ καταστάσεως. Ἐὰν λοιπὸν νέος τις ἠθέληεν ἐρωτήσῃ: «Γνωρίζω ὅτι ἔχω δύο ὑπάρξεις περὶ ὧν νὰ φροντίσω· τί με συμβουλεύετε νὰ πράξω ἵνα κερδήσω ἀμφοτέρας;» ἢ ἀποκρισὶς μου συμφώνως πρὸς τὰ διδάγματα τῆς ἰδίας μου πείρας θὰ ἐδίδετο μετρία ῥητὰ ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Πρῶτον: «Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμμωνᾷ.— Ἐκλέξασθε ὑμῖν αὐτοῖς σήμερον τίνι λατρεύσετε» (Ματθ. στ' 24, Ἰησ. κδ' 15). Εἰς τὰ χωρία ταῦτα λαμβάνεται ὡς

δεδομένον ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἠναγκασμένος νὰ λατρεύῃ κἀτι. Προσέτι λαμβάνεται ὡς δεδομένον ὅτι δύο τινὰ μόνον ὑπάρχουσι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἕκαστος πρέπει νὰ ἐκλέξῃ. Ὁ ἀποθανὼν Λόρδος τοῦ θησαυροφυλακίου τῆς Ἀγγλίας Λόρδος Καίρνε, ἀνὴρ μεγάλης διανοίας, εἶναι δι' ἐμὲ ἔσοχον παράδειγμα ἀνθρώπου, ὅστις ἔκαμε τὴν πρέπουσαν μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἐκλογὴν ἐν τῇ νεότητι αὐτοῦ. Ὅτε ἦτο νεαρὸς σπουδαστής, ἐσύχναζεν εἰς τινὰ ἐκκλησίαν, κατὰ τι δὲ κήρυγμα ὁ ἱεροκήρυξ ἀποτεινόμενος πρὸς τὸ ἀκροατήριον μετεχειρίσθη τὴν φράσιν: «ὁ Θεὸς ἔχει ἀξιώσεις ἐπὶ σοῦ». Τοῦτο ὁ νεαρὸς Λόρδος ἐδέχθη δι' ἑαυτὸν· ἐξέλεξε τὸν Θεὸν ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καὶ ὁ βίος αὐτοῦ ὑπῆρξεν ἐκτάκτως ἀξιομίμητος καὶ χρήσιμος. Πόσον τοῦναντίον οἰκτρῶς ἀποτυχάνει ὁ βίος, καθ' ὃν ἡ ἐκλογὴ γίνεται ὡς ἐκείνου, περὶ οὗ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀναγκάζεται νὰ γράψῃ: «Δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα». (Τιμ. Β' δ' 10). Ἀντῶν ἐκ τῆς ἰδίας μου πείρας τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς λέγω πρὸς πάντα νέον: Ἐκλεξὸν τὸν Θεὸν σήμερον, καὶ μένε πιστὸς εἰς τὴν ἐκλογὴν σου.

Δεύτερον ῥητὸν ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ὅπερ ἐνθέρμως συνιστῶ εἶναι τοῦτο: «ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἐαυτοῖς ζῶσι». (Κορ. Β' ε' 15). Νὰ ἀποφασίσωμεν ἕκαστος ὀριστικῶς νὰ μὴ ζῶμεν δι' ἑαυτοῖς. Εἶναι συνή-

« θης ἢ φράσις : ὁ δεῖνα εἶναι σωστός ἄνθρωπος. Οὐδεὶς δύναται νὰ γείνη σωστός ἄνθρωπος χωρὶς τοῦ Θεοῦ. Διὰ νὰ εἶναι τις σωστός ἄνθρωπος, πρέπει νὰ ζῆ διὰ τὸν Θεὸν καὶ διὰ τὸν πλησίον. Καὶ τίνα τὰ βοηθητικά πρὸς τὴν τοιαύτην ζωὴν ; Ἀναφέρω δύο : πρῶτον, πρέπει νὰ ἀνήκης εἰς τὴν Χριστιανικὴν ἐκκλησίαν καὶ δεύτερον, πρέπει νὰ λαμβάνης ἐνεργὸν μέρος εἰς τι Χριστιανικὸν ἔργον. Ἐνώθητι μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ λάμβανε μέρος εἰς τὸ ἔργον αὐτῆς. Ὅσον καὶ ἂν στερεῆταί τις μεγάλης ἱκανότητος, πάντοτε δύναται καὶ νὰ κάμῃ. Ἰδιαιτέρως συνιστῶ τὴν κατὰ τοῦ ἀλκοολισμοῦ προσπάθειαν. Δὲν εἶμαι ἐκ τῶν ἄκρων ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ. Δὲν πιστεύω ὅτι ἡ μετρία χρῆσις τοῦ οἴνου εἶναι τι ἀμαρτωλόν. Ὑπῆρχε πολὺς οἶνος ἐν Παλαιστίνῃ ἐπὶ Χριστοῦ, καὶ πιστεύω ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν δὲν ἀπέχετο παντάπασι τοῦ οἴνου· ἀλλ' ὁ οἶνος τῆς Παλαιστίνης δὲν ἐπλήρου ἐγκληματιῶν τὰς φυλακὰς καὶ δυστυχῶν τὰ πτωχοκομεία, ὡς σήμερον ἡ γενικευθεῖσα χρῆσις τῶν ποτῶν, κατὰ τῆς ὁποίας δὲν ὑπάρχει μέτρον ἐπιτυχέστερον ἄλλο παρὰ τὸ τῆς παντελοῦς ἀποχῆς. Ὁ πατήρ μου ὑπερήσπισε τὴν ἀρχὴν ταύτην ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν κατεγεῖτο καὶ ἡ ἰδέα αὐτῆ τῆς παντελοῦς ἀποχῆς· ἀλλὰ δὲν παρήλθον πολλὰ ἔτη, καὶ πλείστοι ἐκ τῶν καταγελῶντων ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμα αὐτοῦ. Ἐν τιμῇ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ ἐπὶ

τοῦ ζητήματος λέγει : « Ἡ παντελής ἀποχὴ ἀπὸ ποτῶν κάμνει τὴν κεφαλὴν διαυγαστέραν, τὴν καρδίαν ἐλαφροτέραν, τὸ θυλάκιον βαρύτερον ».

Τὸ τρίτον μου ῥητὸν εἶναι : « Τὴν ἀδελφότητα ἀγαπάτε, τὸν Θεὸν φοβεῖσθε καὶ — Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν ». (Πέτρο. Α' β' 17. Ματθ. κβ' 39). Ἐφ' οὗ ὁ ἄνθρωπος συμφιλιωθῆ μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ οὕτως ἐξασφαλισθῶσι τὰ αἰώνια συμφέροντα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ὀφείλει (καὶ εἶναι εἰς θέσιν) νὰ σκεφθῆ περὶ τῶν ὁμογενῶν του καὶ περὶ τῆς πατρίδος του. Ἐπ' ἴσης σοβαρὸν ζήτημα διὰ τὸν νέον εἶναι τὸ τοῦ γάμου. Ἡ περὶ τούτου συμβουλή μου εἶναι : Ἐκλέξον ὡς σύζυγον πρόσωπον μὲ χαρακτηριστὰ, πρόσωπον καλλίτερόν σου, πρόσωπον τὸ ὁποῖον θά σοι εἶναι βοηθὸς ἠθικῶς τε καὶ πνευματικῶς. Συγχρόνως μελέτα τὰ ζητήματα τὰ ἀπασχολοῦντα τὴν πατρίδα, καὶ προσκολλήθητι εἰς τινα πολιτικὴν μερίδα, τὴν μερίδα περὶ ἧς ἐσχημάτισας τὴν πεποίθησιν ὅτι σκέπτεται τὰ βέλτεστα περὶ τοῦ κοινοῦ καλοῦ. Ὑμεῖς ἐνταῦθα εὗρίσκετε ἑαυτοὺς ἐνώπιον δύο σπουδαίων δυσκολιῶν· ἡ μία εἶναι ἡ τῆς συνεννοήσεως μεταξὺ Ὀλλανδῶν καὶ Βρεταννῶν, ἡ δὲ ἄλλη ἡ τῆς συμβιώσεως μεταξὺ μαύρων καὶ λευκῶν. Ἀμφότεραι αἱ δυσκολίαι θὰ λυθῶσι δι' εὐρυτέρας καλλιέργειας τοῦ Χριστιανικοῦ πνεύματος, καὶ διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸν Θεὸν τῆς ἀγάπης· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀνάγκη εἰλι-

κρινουῶς καὶ ἐπιμόνου συνεργασίας μετ' ἐκείνων οὔτινες ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα ἐργάζονται. Ἡ χάρις σας εἶναι ἤδη μεγάλη· οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ ἀναμετρήσῃ τὸ μέλλον μεγαλεῖόν της. Ἐκαστος ὑμῶν ὀφείλει νὰ ἐρωτήσῃ ἑαυτὸν: Προοδεύω ἐγὼ,

καὶ προοδεύει μετ' ἐμοῦ ἡ πατρίς μου; Ἡ μεγίστη δι' ἕκαστον φιλοδοξία πρέπει νὰ εἶναι τὸ νὰ καταλίπῃ τὴν πατρίδα του, ἀπερχόμενος τοῦ κόσμου τούτου, καλλιτέραν ἢ ὡς εὔρεν αὐτὴν ὅτε ἐγεννήθη.

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

Ο ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΦΡΟΥΡΟΣ

Ἐάν τις καὶ ὀλίγον γνωρίσῃ τὸν ἑαυτὸν του θὰ ἴδῃ ὅτι ἔχει ἐσωτερικούς τινες ἐχθρούς, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐμποδίζουν νὰ γίνῃ ὅ,τι πρέπει νὰ εἶναι καὶ νὰ ἐκτελέσῃ τὸν προορισμὸν τῆς ζωῆς του. Καὶ καθὼς εἶναι κρίσιμος ἡ θέσις τοῦ στρατηγοῦ ἐκείνου, ὁ ὁποῖος γνωρίζει, ὅτι ὑπάρχουν μέσα εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ του ἢ εἰς τὰς ὀχυρὰς θέσεις, τὰς ὁποίας κατέχει, ἄνθρωποι συνεννοούμενοι μὲ τὸν ἐχθρόν, τοιοντοτρόπως κρίσιμος εἶναι καὶ ἡ θέσις ἐκάστου ἀπὸ ἡμᾶς, ἀφ' οὗ ἐντὸς ἡμῶν ὑπάρχει ὁ ἐχθρὸς ὁ θέλων νὰ μᾶς καταστρέψῃ.

Ἡ κληρονομικότης, ἡ φύσις, τὸ περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ζῶμεν, μᾶς κάμνουν νὰ ἀποκτήσωμεν ἑλαττώματα διάφορα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀφορμαὶ τῆς ἠθικῆς ἡμῶν ἀτελείας. Τὰ ἑλαττώματα ταῦτα καὶ τὴν ἀνάπτυξίν μας δυσκολεύουν καὶ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων

μας γίνονται ἐμπόδιον. Διὰ νὰ ἐγνωσῇ τις πόσον εἶναι τοῦτο καταστρεπτικόν, ἀρκεῖ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν, ὅτι, διὰ νὰ χάσῃ ἐν πνεῦμα ἐντελῶς τὴν ἰσορροπίαν του, φθάνει μόνον μία κακὴ συνήθεια νὰ τὸ καταλάβῃ καὶ νὰ μεγαλώσῃ μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τινὰ χρόνον.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὅλα τὰ προτερήματα καὶ ὡς ἀρεταὶ ἐκμηδενίζονται. Διότι ὑπάρχει εἰς τὸ κακὸν μοιραία συμφορὰ. Ὁ ἄνθρωπος διὰ νὰ ἐξοκείλῃ καὶ ναυαγήσῃ οἰκτρῶς δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ καταλειφθῇ ἀπὸ ὅλα τὰ πάθη, καὶ νὰ ἀπογυμνωθῇ ἀπὸ ὅλας τὰς ἀρετάς. Ἐν καὶ μόνον πολλάκις ἀρκεῖ.

Ἐκεῖνο δ' ἀκριβῶς, τὸ ὁποῖον λυπεῖ καθ' ὑπερβολὴν πάντα ἄνθρωπον ἀγαπῶντα τὸ ἀγαθὸν εἶναι τὸ νὰ συναισθάνηται ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ ὑποπέσῃ εἰς τὸ κακόν. Ἀγαπῶμεν πᾶν ὅ,τι εἶναι εὐγενές καὶ ὠραῖον καὶ εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ ἀγωνι-

σθῶμεν διὰ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐν τούτοις παρατηροῦμεν ὅτι εἶναι δυνατόν, εἰς τινὰς περιπτώσεις, νὰ ὑποπέσωμεν εἰς πράξεις, αἱ ὁποῖαι καταστρέφουν ὅ,τι ἀγαπῶμεν καὶ ὅ,τι καὶ ἡμεῖς καὶ ἄλλοι κατεβάλομεν τόσους κόπους καὶ τόσας προσπαθείας διὰ νὰ δημιουργήσωμεν. Μὲ εἰλικρίνειαν πραγματικὴν, χωρὶς τὴν ἐλαχίστην σκιὰν ὑποκρισίας, καταδικάζομεν μερικὸς τρόπους τοῦ σκέπτεσθαι τοῦ λέγειν καὶ τοῦ πράττειν καὶ ἐν τούτοις πολλάκις φαινόμεθα ἄσυνεπτεῖς πρὸς αἰσθητήματά μας ταῦτα. Ἡμεῖς οἱ Ἰουδαῖοι πολλάκις περιφρονοῦμεν τὸ κακὸν καὶ τὸ πράττομεν καὶ εὐρισκόμεθα εἰς τὴν περίπτωσιν νὰ καταδικάζομεν καὶ νὰ μισῶμεν τὸν ἑαυτὸν μας. Λυπηρὰ τῇ ἀληθείᾳ κατά-

Καὶ ἦν Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θκυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεὼν καὶ εἶπε πρὸς Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ἰδοὺ οὗτος καίτετα εἰς πῖθωσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον.

στασις, τὴν ὁποίαν ἐξόχως ὠραῖα παρέστησεν ὁ Παῦλος, εἰπὼν «Οὐ γάρ, ὃ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακόν, τοῦτο πράσσω». (Ρωμ. ΙΑ'. 19).

Καὶ ὁμως εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑφίσταται τοῦτο. Ὁ χαρακτὴρ τοῦ ἀν-

θρώπου μορφώνεται καὶ ἰσχυροποιεῖται διὰ τοῦ ἔσωτερικοῦ τούτου ἀγῶνος μέσα εἰς τὰς ψυχικὰς ταύτας μάχας. Ἐκείνοι οἱ ὁποῖοι ἀγωνίζονται καὶ ὑποφέρουν περισσότερον εἶναι καὶ οἱ καλλίτεροι. Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν φαίνεται μὲ περισσοτέραν διαύγειαν ἢ ἀντίθεσις μεταξὺ τῆς καταστάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται καὶ ἐκείνης, εἰς τὴν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ εὐρίσκωνται. Ἄλλ' ἐὰν ἡ ἐκλεκτὴ μερὶς τῆς ἀνθρωπότητος δοκιμάζεται τόσον πολὺ καὶ ὀπίσκειται εἰς ἀγῶνας τόσον χαλεποὺς καὶ εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ εὐρίσκειται πάντοτε εἰς προσοχὴν, ἔτοιμος εἰς τὸν πόλεμον κατὰ τῆς κακίας, δι' ἡμᾶς τοὺς κοινούς θνητοὺς ἢ ἀνάγκη τῆς ἐπαγρυπνήσεως, ἢ ἀνάγκη τῆς ὑπάρξεως ἐνὸς φρουροῦ ἀκοιμήτου καθίσταται περισσότερον ἐπιβλητικῆ. Καὶ θὰ ἠδύνατό τις νὰ εἴπῃ εἰς πάντα νέον εἰσερχόμενον εἰς τὴν ζωὴν : Πρόσεχε τὸν ἑαυτὸν σου. Προσπάθησον νὰ γνωρίσῃς καλῶς σεαυτὸν καὶ ἐπαγρύπνει ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ σου. Τὸ βῆμα τοῦ ἔσωτερικοῦ φύλακος, ὁ ὁποῖος ἐδόθη εἰς σὲ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἶναι πάντοτε ἀγρυπνος, ἢ φωνὴ δηλ. τῆς συνειδήσεώς σου, ὡς ἀντηχῆ ἡλύκα καὶ ἡμέραν πέραξ τῆς ἀκροπόλεως τῆς ζωῆς σου. Καὶ ὁ φύλαξ οὗτος ἂν μὴ ὁμοιάξῃ πρὸς τοὺς κύνας, οἱ ὁποῖοι οὔτε ὑλακτοῦν οὔτε διαγκάνουν, τούναντίον δὲ κάμνουν χάριτας εἰς μερικοὺς πρηνομίουχους. Ἄς εἶναι ἀδιάφορος μὴ ἐπιτρέπων οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην

παρεκτροπὴν καὶ παράλειψιν τοῦ καθήκοντος.

Ἡ διηνεκὴς αὕτη ἐπαγρύπνησις καὶ προσοχὴ δὲν εἶναι βέβαια εὐκόλοζ. Περισσότερον εὐχάριστον εἶναι διὰ τὴν πρὸς τὸ κακὸν ἔμφυτον κλίσιν καὶ ῥοπὴν νὰ παραμελῆ εἰς τὴν ἐπαγρύπνησιν καὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν κλίσεων καὶ ἐπιθυμιῶν τῆς καρδίας του. Ἄλλ' ἐὰν τις ἀναλογισθῆ τὴν εὐθύνην τῶν πράξεών του τότε θὰ ἐννοήσῃ τὴν ἀναγκαιότητα καὶ τὸ ὀφείμιον τῆς τοιαύτης προσοχῆς. Ἐκαστὴ ἀνθρωπίνῃ ὑπαρξίς εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα ἀπειρῶν νόπων καὶ τὸ ἀντικείμενον χρυσῶν ἐλπίδων καὶ πρέπει νὰ μὴ λησιμονῶμεν, ὅτι ἀπὸ ἡμᾶς ἐξαορτάται καὶ οἱ κόποι νὰ μὴ χαθοῦν εἰς μάτην καὶ αἱ ἐλπίδες νὰ μὴ διαφρευθοῦν. Καὶ ἂν τὸ ἰδικόν μας συμφέρον δὲν ἀρκεῖ διὰ νὰ μᾶς καταστήσῃ προσεκτικούς, ὡς μᾶς καταστήσῃ τοιοῦτους ἢ συναίσθησις ὅτι διὰ τῆς διαγωγῆς μας δυνάμεθα νὰ προξενήσωμεν τὴν δυστυχίαν ἢ τὴν εὐτυχίαν τῶν ἄλλων. Ἐὰν εἴμεθα σταθερῶς ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος, ἐὰν εἴμεθα ἀληθῶς, τίμιοι, ἀγνοί, δυνάμεθα νὰ ἐξασκήσωμεν εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν πέραξ ἡμῶν νὰ πολεμήσωμεν, ἢ νὰ ἐπανορθώσωμεν τὸ κακὸν καὶ τὴν ἀδικίαν, νὰ ξηράνωμεν τὰ δάκρυα τῶν κλαιόντων, νὰ φέρωμεν ἐν χαμόγελον εἰς τὰ χεῖλη τῶν πενθούντων, νὰ ἀνυψώσωμεν τὸ κατάπεδον θάρρους τῶν ἀηληπισμένων, νὰ γίνωμεν ἡμεῖς φῶς διὰ τοὺς τυφλοὺς, βακτη-

ρία διὰ τοὺς ἀσθενεῖς. Τοῦναντίον ἀμελοῦντες τὴν ἐπαγρύπνησιν τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἐπιφέρομεν τὴν κατὰ πτωσὶν μας καὶ ἐργαζόμεθα διὰ τὴν καταστροφὴν καὶ ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων, τῶν ὁποίων δικαίως τότε ἐπισύρομεν τὴν περιφρόνησιν καὶ τὴν κατάραν. Τὸ αἶσθημα τοῦτο τῆς εὐθύνης ἔπρεπε νὰ εἶναι ζωηρὸν εἰς πάντα μὲν ἄνθρωπον ἰδίᾳ δὲ εἰς τοὺς νέους, διότι ἐκ τῆς διαγωγῆς αὐτῶν ἔξαρτᾶται ἡ εὐτυχία καὶ ἡ δόξα τῆς οἰκογενείας, τῆς κοινωνίας καὶ τοῦ ἔθνους. Διὰ τῆς ἀδιαλείπτου ταύτης ἐπαγρυπνήσεως καὶ τῆς καταπολεμήσεως πάσης εὐτελείας καὶ ταπεινότητος σφυρηλατοῦνται αἱ ἰσχυραὶ θελήσεις καὶ οἱ χαρακτῆρες οἱ γενναῖοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ ἐκτέλεσις τοῦ καθήκοντος καὶ ἡ ἀνύψωσις τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας εἶναι ἡ γλυκύτερα τῶν ἀπολαύσεων.

Ἐὰν δέ τις ἐν τῷ μέσῳ τῆς τύρβης καὶ τῆς ταραχῆς τῶν ἀνθρωπίνων κινδυνεύῃ νὰ πέσῃ καὶ αἰσθά-

γεται κλονιζόμενον καὶ ἀσταθὲς τὸ βῆμα τοῦ ἔσωτερικοῦ του φρουροῦ, τότε ἄς ζητῇ ἐνίσχυσιν διὰ πάσης μὲν ὠφελίμου ἀναγνώσεως καὶ ἀκροάσεως, κυρίως ὅμως διὰ τῆς προσευχῆς.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος προσεύχηται, ἐπικοινωνεῖ μετὰ τῆς πηγῆς του, ἀναπαύεται ἀπὸ τοὺς κυματισμοὺς τοῦ ἔφημέρου μέσα εἰς τὴν εὐεργετικὴν γαλήνην τοῦ αἰωνίου, ἐξαγνίζεται καὶ ἀναγεννᾶται. Ὡς ἱερὸν τῆς ψυχῆς ἄσυλον, τὸ ὁποῖον τίποτε δὲν προσβάλλει, ὅπου ἀφίνων τις ὀπίσθεν ἑαυτοῦ ὄλας τὰς δυστυχίας, ὄλας τὰς μάχας καὶ ὄλους τοὺς κινδύνους καταφεύγει εἰς τὴν ἀπόλυτον ἀσφάλειαν. Ὡς προσευχῆ, ποία πηγὴ ἐνεργητικότητος δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς σὲ καὶ πόσον τις μὲν περισσότερον θάρρος ὑπηρετεῖ ὡς σκοπός, ὅταν αἰσθάνεται, ὅτι φρουρεῖται ἀπὸ Ἐκείνου, ὅστις ἀγρυπνεῖ πάντοτε!

ΓΡ. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ ΧΩΡΙΣΜΟΣ

(F. B. Meyer)

Δὲν ἐννοοῦμεν πολλῶ μᾶλλον τὸν χωρισμὸν τῶν Στωϊκῶν.—Οἱ ἀρχαῖοι Πούριτανοὶ δὲν ἤσαν ἐντελῶς ἀπηλλαγμένοι τῆς πλάνης ταύτης. Κατ' αὐτοὺς ὁ κόσμος ἦτο πένθιμον

χάος καὶ ὁ γέλως καὶ ἡ εὐθυμία ἦσαν τὰ στίγματα βίου ἀνθρώπου μὴ ἀναγεννηθέντος· τὸ ἰδεῶδες δὲ τοῦ βίου των ἦτο τόσον στενόν, ὥστε δὲν ἄφηνε χώρον εἰς τὰς γλυκείας καὶ

ἀγίας χαράς, αἵτινες καθισθῶσιν ἡ-
τον ἐπίπονον τὸ καθημερινὸν φορ-
τίον καὶ εἰς τοὺς νομίμους τῆς ἀν-
θρωπίνης καρδίας παλμούς, οἱ ὁποῖ-
οι χαροποιουσι καὶ ἐξευγενίζουσιν.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς
διὰ τοῦ παραδείγματός του διεμαρ-
τυρήθη ἐναντίον παρομοίου ἐκδοχῆς
τοῦ βίου. Μετείχε τῶν γαμηλίων
τελετῶν ἡμεῖς εἰς τὰ παιδία τὰ
παίζοντα ἐν ταῖς πλατείαις· ἐξῆρε
πρὸς τοὺς μᾶθητάς του τὴν ὡραιό-
τητα τῶν ἀνθέων καὶ τῶν πτηνῶν τὸ
καλλιτεχνικώτατον πέρασμα· ἔζη
ἐν μιᾷ λέξει ὡς ἄνθρωπος μεταξὺ
τῶν ἀνθρώπων. Καί τοι δὲ ἐνίστε
ἐδείκνυτο λίαν αὐστηρὸς ἐναντίον
τῶν προσκολλημένων εἰς τοὺς τύ-
πους, ἐν τούτοις εἶχε τὴν καρδίαν
Του πάντοτε ἀνοικτὴν εἰς πάσας
τὰς φυσικὰς καὶ ἐπιπερομένας ἐκ-
δηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας.
Ἄς προσπαθήσωμεν λοιπὸν νὰ ἀπο-
κτήσωμεν τὴν συνήθειαν τοῦ νὰ ἀ-
πολαύωμεν χαρὰς καὶ εὐλογί-
ας ἐκ παντὸς ὥραίου καὶ κα-
θαροῦ, ὑπερ εὐρηται πέριξ ἡμῶν καὶ
θεωρῶμεν τοῦτο ὡς Θεοῦ δῶρον,
διὰ τὸ ὁποῖον Οὗτος δικαιούται νὰ
ἀναμείνῃ τὴν ἔκφρασιν τῆς εὐγνω-
μοσύνης μας.

Πῶς λοιπὸν νὰ ἀνταποκριθῶμεν
εἰς τὴν ἀπευθυνομένην ἡμῖν πρό-
σκλησιν, ἐὰν δὲν γνωρίζωμεν ποῦ
ἔγκειται ὁ χωρισμὸς οὗτος καὶ τί
καλούμεθα νὰ ἀπαρνηθῶμεν ἐν τῷ
κόσμῳ τούτῳ; Εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ θέ-
ματος τούτου ἀπάντησιν θὰ ἀπασχο-

ληθῶ μετὰ πάσης ἀκριθείας καὶ προ-
σοχῆς, ἀφοῦ πρόκειται περὶ ἀντικει-
μένου λίαν λεπτοῦ, μὴ ἐπιδεχομένου
παρεξήγησιν ἢ παρανόησιν.

Ἀπευθύνω τὸν λόγον πρὸς τοὺς
ἀνήκοντας τῷ Χριστῷ ἢ τοὺς ἀπο-
φασίσαντας νὰ ἐνωθῶσι μετ' Αὐτοῦ,
πρὸς τοὺς ἐννοήσαντας καλῶς τὸ κε-
κρυμμένον νόημα τοῦ Σταυροῦ τοῦ
Γολγοθᾶ. Ὁ Σταυρὸς οὗτος, διὰ τῶν
ἐκτεταμένων βραχιόνων του, ἀπο-
φράττει ἡμῖν τὴν εἰς τὸν κόσμον
ἄγουσαν ὁδὸν καὶ ὀφείλομεν νὰ ἀνα-
φωνῶμεν μετὰ τοῦ ἀποστόλου «Ἐμοὶ
δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ
Σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύ-
ρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ».

Ἰπάρχειν ἐν τῷ κόσμῳ, ζῆν ἐν αὐ-
τῷ καὶ συναναστρέφεσθαι μετ' αὐ-
τοῦ εἶνε ὅροι διφορούμενοι, ἐπὶ τῶν
ὁποίων εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐπιστήσωμεν
τὴν προσοχὴν μας καὶ οὐς καλῶς
καὶ ἐπακριβῶς ὀφείλομεν νὰ ἐννοή-
σωμεν. Ἰνα δεόντως ἐκτιμήσωμεν τὴν
μασίαν τοῦ «χωρισμοῦ ἀπὸ τοῦ κό-
σμου», ἀπαραίτητον εἶνε νὰ ἐννοή-
σωμεν τὴν σημασίαν τῆς λέξεως «κό-
σμου» ὑπὸ ἔποψιν Χριστιανικῆν.

Ὁ εὐαγγελικῶς μορφωθεὶς δὲν ἔχει
ἀνάγκην νὰ διδαχθῇ ἐπὶ τοῦ σημείου
τούτου. Γνωρίζει ὅτι ὁ κόσμος, ἀφ' οὗ
ὀφείλει νὰ χωρισθῇ, εἶνε πᾶν ὅ, τι δὲν
περιλαμβάνεται ἐν τῷ βίῳ καὶ τῷ
παραδείγματι τοῦ Χριστοῦ, εἶνε τὸ
πνεῦμα τοῦ κόσμου, τὸ πρὸς τὸ πνεῦ-
μα τοῦ Χριστοῦ ἀντίθετον· γνωρίζει

ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς κοινωνίας αὐτῶν, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ ἐκδηλώσεων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἐν παντὶ ἀκαθάρτῳ καὶ μεμιασμένῳ, περὶ τῆς ὕλικῆς καὶ αἰσθητικῆς ἀπολαύσεως, περὶ τῶν ὀδῶν, αἵτινες δὲν προσανατολίζονται πρὸς τὴν ἀγιότητα καὶ τὴν δικαιοσύνην. ▮

Ὅταν καλῶς πεισθῶμεν ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐνώσωμεν τὸν κατὰ κόσμον βίον μετὰ τοῦ κατὰ Χριστόν, θὰ συναντήσωμεν ἐν τῇ ὁδῷ ἡμῶν ὀλιγωτέρας δυσκολίας, ἵνα κανονίσωμεν τὰ τοῦ ἡμετέρου βίου. Ὅταν παρουσιασθῇ ἡμῖν ἀμφιβολία τις περὶ τοῦ πρακτέου, θὰ φέρωμεν ἀπλοῦστατα τὴν ἀμφιβολίαν ταύτην ἐνώπιον τοῦ Κυρίου καὶ ἐν τῷ φωτὶ τῷ ἐκ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ ἐκπορευομένῳ θὰ ἴδωμεν τὸ καθήκον ἡμῶν διαγραφόμενον ἐνώπιον ἡμῶν, ἀρκεῖ μόνον νὰ εἴμεθα ἕτοιμοι νὰ ὑπακούσωμεν καὶ ἀπαλλαγῶμεν παν-

τὸς ἐγωϊστικοῦ πόθου καὶ πάσης ἄλλης ἐρεῦνης ἐκτὸς τοῦ θεοῦ θελήματος. Ἐὰν ἐκζητήσωμεν εἰλικρινῶς, ἵνα ὁ Κύριος δεῖξῃ ἡμῖν τὴν θέλησιν Του, δὲν θὰ καταισχύνη Οὗτος τὴν ἐλπίδα ἡμῶν ταύτην καὶ θὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἣν ὀφείλομεν νὰ ἀκολουθήσωμεν. Τὰ ἀναφανόμενα ζητήματα θὰ χάσωσιν ἀμέσως τὴν ὀξύτητά των καὶ αἱ δυσκολίαι, αἱ ἀναρῶμεναι ἐκτῆς ἀποφάσεως τοῦνὰ χωρισθῶμεν τοῦ κόσμου, ὡς ὁ Θεὸς μᾶς διατάσσει, θὰ ἐξομαλυνθῶσιν ὀλίγον κατ' ὀλίγον. Θὰ ἐγκαταλείψωμεν ἐντελῶς τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα τέως ἀγαπῶμεν καὶ θὰ ὀρσοισθῶμεν ἐν τῇ πηγῇ τῶν ζώντων ὑδάτων, ἀπέναντι τῆς ὁποίας θὰ λησμονήσωμεν πάντα τὰ συντετριμμένα φρέατα ὅπου εἶχομεν δοκιμάσει νὰ πίωμεν.

(Ἔπεται ἡ συνέχεια).

† Ὁ Τράλλων ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Η ΚΑΤ' ΙΔΙΑΝ ΜΕΛΕΤΗ

Α'. Ὁ πλούσιος ὀφείλει νὰ μελετᾷ.

Ἐν τῇ ζωῇ κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον καιρὸς παντὶ πράγματι. Ὁ χρόνος τῆς νεανικῆς ἡλικίας ἰδίως εἶναι ὁ καιρὸς τῆς σπουδῆς. Ἐὰν ὁ πολυτιμος οὗτος χρόνος διαρρῆθῃ ἄνευ τι-

νός διανοητικῆς ἐργασίας καὶ μαθήσεως διὰ τὸν πλούσιον πρὸ πάντων τοῦτο εἶναι ἔγκλημα, ὅπερ ἐν τῷ μέλλοντι ὡς συνέχειαν ἔχει τὴν ἀθλιότητα. Ἴσως ὁ πλούσιος δύναται νὰ εἴπῃ «εἶμαι πλούσιος δὲν ἔχω ἀνάγκην σπουδῆς, ἵνα ἐξ αὐτῆς πορισθῶ τὰ ἐπιτήδεια πρὸς τί νὰ κοπιᾶζω μελετῶν; Τί μὲ ἐνδιαφέρουσιν αἱ ἐπιστῆμαι; δύναμαι νὰ ζήσω ἄνευ παιδείας». Ὁ τοιοῦτος ἀπατᾶται ἀπάτην μεγάλην. Ἐκ τοῦ πλούτου δὲν ἐξαρτᾶται ἡ εὐτυχία. Πλούτος δὲν σημαίνει εὐτυχία. Εὐτυχὴς σημαίνει νὰ εἶναι τις καλός. Τοὺς μεγαλειτέρους θησαυροὺς τοῦ κόσμου καὶ ἂν κέκτηται τις, ἀφεύκτως θὰ εἶναι δυστυχὴς καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν ἀχρηστος, ἐὰν ἐντὸς του ἐμφωλεύῃ ψυχὴ χαιρέκακος καὶ χαμερπῆς. Ἀλλὰ δύναται πάλιν νὰ ἀντίπῃ ὁ τοιοῦτος ὅτι ἀμαθὴς μένων τις δὲν δύναται νὰ εἶναι καλός. Ἐὰν ἐκουσίως τις μένῃ ἀπαίδευτος διαπράττει ἤδη τὸ χονδροειδέστατον τῶν σφαλμάτων, ἐθίζων ἑαυτὸν οὕτως εἰς τὴν ὀκηρίαν. Ὁ τοιοῦτος δεικνύει ὅτι προτιμᾷ νὰ ζῆ βίον κτηνώδη πίνων, τρώγων, καὶ κοιμώμενος ἀντὶ τοῦ βίου τῆς σκέψεως τοῦ εἰς ἄνθρωπον ὡς λογικὸν ὃν ἀρμόζοντος. Μελετᾶν, ἐργάζεσθαι, σκέπτεσθαι τρία μέσα δι' ὧν κατανοοῦμεν τὸν πέραν κόσμον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ πέραν κόσμος εἶναι τὸ δημιουργημα τοῦ Θεοῦ ἔπεται ὅτι διὰ τῆς διηγεοῦς μελέτης προσεγγίζομεν ἔτι μᾶλλον πρὸς τὸ Θεῖον. Με' ἑτη, ἡ εὐγενε-

στέρα ἀσχολία τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἀνυποῦσα αὐτὸν πρὸς τὸ Ὑψιστον ἐκεῖνο ὃν διὰ τῆς ἐρεῦνης. Διότι ὁ σπουδάζων ζητεῖ πάντοτε τὴν ἀλήθειαν εἰς ἕκαστον ζήτημα· ἡ ὑψίστη δὲ ἀλήθεια εἶναι ὁ Θεός.

Κατ' ἀρχὰς ἡ μελέτη φαίνεται τι ἀνιαρόν· βραδύτερον ὅμως καθίσταται εὐχάριστον εἰς δὲ τὰς θλιβερὰς στιγμὰς, ὡς ἡ ζωὴ ἐπιφυλάσσει εἰς ἕκαστον πλούσιον ἢ πτωχόν, ἡ παιδεία ἔρχεται παρήγορος. Τὰ καλὰ βιβλία ὡς πιστοὶ φίλοι φαιδρύνουσι τὴν θλίψιν, ὁμιλοῦντα περὶ τοῦ Θεοῦ, τῆς δικαιοσύνης Αὐτοῦ, ἧς αἱ ἀπόπειραι τῶν χαιρέκακων οὐδέποτε δύναται νὰ παρεμποδίσωσι τὸν θρόμβον. Ἐν τοῖς βιβλίοις γίνεται ἐπίσης λόγος περὶ τῶν ὁμοίων μας ἀνθρώπων, τῶν ἀδελφῶν μας, πασχόντων ἐξίσου ἴσως καὶ πλειότερον. Ἡ διὰ τῆς παιδείας ἐξευγενισθεῖσα ψυχὴ ἐπιλανθομένη τῆς θλίψεώς της ἀναλογίζεται τὴν τῶν ὁμοίων δυστυχίαν· ὠθεῖται νὰ ἀνακουφίσῃ τὴν ἀθλιότητα τῶν ἄλλων· τοῦτο δὲ καθίσταται κατορθωτόν, καθότι ὁ πολλὰ εἰδὼς ἐφευρίσκει τρόπους ἀγαθοεργίας, οὓς ὁ ἀμαθὴς οὔτε κἂν φαντάζεται. Καὶ οὕτω θέλων τις νὰ ἀπαλλάξῃ τῆς θλίψεως τὸν ἄλλον ἀνακουφίζει ἀρκοῦντως ἑαυτόν. Ἡ μεγαλιτέρα παρηγορία διὰ τὸν πάσχοντα εἶναι ἡ συμπάθεια τοῦ ἄλλου, ἡ ἀγάπη, ἀλλ' ἡ ἀγάπη καθίσταται γονιμωτέρα διὰ τῆς παιδείας. Ὁ πλούσιος ὅθεν δεόν διηγεῖται νὰ προβαίνει διὰ τῆς μελέτης, ἀναπτυσσόμενος

ἵνα δύναται νὰ εἶναι εἰς ἑαυτὸν εὐτυχής, χρήσιμος εἰς τοὺς πέριξ του καὶ τιμῆδιάτον Θεὸν Ὅστις ἐπλασεν αὐτόν.

(Εἰς τὸ ἐπόμενον ὁ πτωχὸς δέον νὰ μελετᾷ).

ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙ' ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΡΧΑΣ

- 1) Ἐξ αὐτῆς τῆς βρεφικῆς ἡλικίας ἐμφύτευσον εἰς τὴν ψυχὴν τῶν παιδιῶν τὴν ἀρχὴν τῆς ἀπολύτου ὑποταγῆς.
- 2) Συνδύαζε αὐστηρότητα μετὰ πραότητα, οὕτως ὥστε τὰ τέκνα νὰ μάθωσι καλῶς, ὅτι οἱ γονεῖς ἐνοοῦσι νὰ γίνηται, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λέγουσι.
- 3) Μὴ ὑπόσχεσάι ποτε εἰς τὰ τέκνα πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δὲν εἶσαι βέβαιος, ὅτι δύνασαι νὰ δώῃς.
- 4) Τιμῶρει πάντοτε τὰ τέκνα διὰ πείσμονα παρακοῆν, ἀλλὰ ποτὲ μὴ κάμῃς τοῦτο ὀργίλως.
- 5) Οἰανδήποτε ἀπειλὴν προφέρῃς εἰς τὰ τέκνα, ἀφεύκτως αὕτη πρέπει νὰ ἐκτελεσθῇ. Διὰ τοῦτο ποτὲ μὴ προφέρῃς ἀπειλὴν εἰς τὰ τέκνα, ἢν ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς δὲν δύνασαι νὰ ἐκτελέσῃς.
- 6) Ποτὲ μὴ δώσῃς εἰς τὰ τέκνα σου πρᾶγμα τι, διότι κλαίουσι δι' αὐτό.
- 7) Ποτὲ μὴ ἐπιτρέψῃς εἰς τὰ τέκνα νὰ κάμωσιν, ὅτι τοῖς ἀπηγόρευσας ἄλλοτε εἰς ὁμοίαν περίστασιν.
- 8) Δίδασκε αὐτὰ ὅτι ὁ μόνος τρόπος τοῦ νὰ φαίνηται τις καλὸς εἶναι τὸ νὰ εἶνε πράγματι τοιοῦτος.
- 9) Συνήθιζε τὰ τέκνα νὰ διηγῶνται τὰ περιστατικά, ὅπως τὰ εἶδον καὶ ὅπως τὰ ἤκουσαν χωρὶς νὰ προσθέτωσι καὶ νὰ ἀφαιρῶσιν ἀπὸ αὐτά.
- 10) Συνήθιζε αὐτὰ νὰ λέγωσι πάντοτε τὴν ἀλήθειαν.
- 11) Ὅταν εἶναι ἀρκετὰ ἡλικιωμένα, γονάτιζε μαζύ των, ὅταν προσεύχωνται καὶ μὴ τὰ ἀναγκάζῃς νὰ γονατίζωσι μόνα των καὶ νὰ λέγωσι τὴν προσευχὴν των.
- 12) Ὅταν πηγαίνῃς εἰς τὴν ἐκκλησίαν παραλάμβανε καὶ τὰ τέκνα σου καὶ δίδασκε αὐτὰ νὰ φέρωνται μὲ σέβας ὡς ἐνώπιον τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ.
- 13) Ἐπαίνει τὰ τέκνα σου διὰ τὰ καλὰ των καὶ ἐπίπληττε αὐτὰ διὰ τὰ σφάλματά των, ἀλλὰ πράττε τοῦτο μὲ πολλὴν φρόνησιν καὶ ἀγάπην.
- 14) Ποτὲ μὴ ἐπιτρέψῃς εἰς τὰ παιδιά νὰ ἀκούωσι κακοὺς μύθους.
- 15) Δίδασκε εἰς αὐτὰ τὴν αὐτοπάρνησιν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν, ἐπὶ δὲ τὸ καθῆκον τοῦ νὰ βοηθῶσι τοὺς

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο ΣΜΥΡΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ† Ο ΤΡΑΛΛΕΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΕΣ « ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ »

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ἐν Σμύρνῃ Γρ. ἀργ. 24
» ταῖς ἐπαρχίαις » 30
» τῆ ἐξωτερικῇ φρ. χρ. 7
Ἐκαστον τεύχος μεταλ. 2

Διευθυντής : Π. ΠΑΠΑΔΗΜΟΥ

Ἱπεύθυνος : Π. Γ. ΛΟΥΚΕΛΛΗΣ

πτωχοὺς καὶ νὰ περιποιῶνται τοὺς ἀσθ-νεῖς.

16) Ἐκ τρυφεράς ἡλικίας δίδα-σκε αὐτὰ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πα-τριδα καὶ τὸ καθήκον τοῦ νὰ θυσι-άζωνται ἐν ἀνάγκῃ χάριν αὐτῆς.

17) Καθ' ὅσον προχωρεῖ ἡ ἡλι-κία νὰ ἐμπνέης εἰς τὰ τέκνα ἀπο-τροφήν πρὸς τὴν ἀμνηστίαν, παρι-στῶν διὰ τῶν μάλλον ζοφερῶν χρω-μάτων τὸν φοβερὸν καὶ ἀποτρόπαι-ον χαρακτήρα αὐτῆς. Δὸς εἰς αὐτὰ νὰ ἐννοήσωσιν, ὅτι ἡ θρησκεία εἶ-ναί τι ἀτομικὸν καὶ οἱ δέον ἐγκαί-ρως νὰ ἐπιστραφῶσι καὶ νὰ γίνωσι τέκνα Θεοῦ, πρὸ τοῦ δοκιμάσωσι τὴν δύναμιν τῆς ἁμαρτίας, ὅποτε ἡ ἐπιστροφή αὐτῶν εἶναι δύσκολος. Μὴ παραλείπῃς ποτε τὴν οἰκογενει-ακὴν λατρείαν, ἐξ ἧς κατὰ μέγα μέ-ρος ἐξαρτᾶται ἡ κατὰ Χριστὸν ἀγω-γὴ αὐτῶν.

18) Ἀγρύπνει εἰς τὰς συνανα-στροφὰς τῶν τέκνων· διότι ὁμιλίαι κακαὶ ἤθη χρηστὰ φθείρουσιν.

19) Νὰ παριστᾷ πάντοτε τὸν ἐ-αυτὸν σου ζῶν πρότυπον εὐσεβείας, ἀγιότητος, ἀληθείας, δικαιοσύνης, ἀκεραιότητος, ἐν ἐνὶ λόγῳ τελειότη-τος, διότι εἰς τὰ ὅμματα τῶν τέ-κνων οἱ γονεῖς εἶναι οἱ μόνοι ἀντι-πρόσωποι τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς Γῆς.

20) Μελέτα ἀπαξ τοῦλάχιστον τῆς ἑβδομάδος τοὺς ἀνωτέρω κανόνας.

Ἐνεκα ἀδελφείας τῶν διορθωτῶν ἐν τῇ ἀξιολόγῳ μελέτῃ τοῦ σοφοῦ Μητρο. πρώην Νικομηδείας κ. Φιλοθέου «ἐπιστολῇ Ἀνα-στασίῳ πρεσβυτέρῳ» παρεσέφρησαν λάθῃ τινὰ, αἵτινα κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ ἀνα-γράψωμεν πρὸς διόρθωσιν, ἐξαιτούμενοι συγχρόνως τὴν συγγνώμην τῆς Α. Σεβα-σιμότητος, ἢ τινι ἐκφραζόμεν τὴν εὐγνω-μοσύνην μας διὰ τὴν τιμῶσαν τὸ περιοδι-κὸν ἡμῶν συνεργασίαν τῆς.

Τεύχ. 18 σελ. 276 στηλ. β'. στίχ. 18 γράφε προαγωγῆς ἀντὶ παραγωγῆς
Αὐτόθι σελ. 278 στηλ. 6 στίχ. 7 γράφε τούτων ἀντὶ ταύτης.

Τεύχος 19 σελ. 292 στηλ. 6'. στίχ. 14 γράφε οὐ ἀντὶ σὺ.

Αὐτόθι σελ. 293 στηλ. α' στίχ. 21 γρά-φε δεικνύεις ἀντὶ δεικνύει,

Αὐτόθι σελ. 293 στηλ. α' στίχ. 23 γρά-φε πρᾶττεας ἀντὶ πρᾶττει,

Αὐτόθι σελ. 295 στηλ. α' στίχ. 6 γρά-φε οὐχ ἀντὶ οὐα.

Τεύχος 20 σελ. 308 στηλ. α' στίχ. 37 καὶ β' στίχ. 1 γράφε μετάληψις ἁγιασμά-των, τὰ ἀναθήματα καὶ ἀφιερῶματα, ἀντὶ μετάληψις, τὰ ἀναθήματα καὶ ἀφιερῶμα-τα, ἁγιασμάτων.

Τεύχ. 20 σελ. 309 στηλ. 6' στίχ. 23 γράφε ἦτο μήτηρ καὶ μήτηρ ἴσως δυστυ-χήσ. ἀντὶ ἦτο μήτηρ καὶ δυστυχῆς,

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΕΙΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ

Αὔριον Κυριακὴν 8 Σεπτεμβρίου, οἱ ἱεροκή-ρυκες τῆς θρησκευτικῆς ἀδελφότητος «Εὐ-σεβείας» θὰ κηρύξωσιν ὡς ἑξῆς :

Ὁ ἱερολογ. κ. Γε. Ὁρφανίδης ἐν τῇ Ι. ναφ Ἀγ. Φωτισμένης.

Ὁ ἔλλογ. κ. Π. Κατσιναβάκης ἐν τῇ Ι. ναφ Σχουνάδων.

Ὁ ἔλλογ. κ. Γ. Πασχάλης ἐν τῇ Ι. ναφ Ἀγ. Γρύφωνος.

Ὁ ἔλλογ. κ. Ν. Γραΐνας π.μ. ἐν τῇ Ι. ναφ Καλλιθέας.

Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ο ΕΡΜΗΣ.